

**Міністерство культури України
Національна музична академія України**

Спецкурс

За фахом 17.00.03 — “Музичне мистецтво”

**Роль тромбона в симфонічному
оркестрі: історія та сучасність**

Аспіранта кафедри
теорії та історії
музичного виконання
Ярового Юрія Валерійовича
Науковий керівник
Заслужений артист України, професор
Крижанівський Федір Петрович

Київ — 2026

План

1. Історичні етапи становлення тромбона в симфонічному оркестрі.
2. Функціонально-стильові особливості використання тромбона в симфонічному оркестрі.
3. Роль тромбона в симфонічному оркестрі XX–XXI століть (на прикладі окремих творів) .
4. Список літератури.

Історичні етапи становлення тромбона в симфонічному оркестрі.

1. Походження тромбона та його попередники.
2. Використання тромбона в музиці епохи Відродження та Бароко.
3. Роль тромбона у творчості композиторів класицизму.
4. Розширення функцій тромбона в симфонічній музиці романтизму.
5. Формування оркестрової групи тромбонів у XIX столітті.
6. Особливості оркестрового письма для тромбона у творчості провідних європейських композиторів.
7. Роль тромбона в оперному та симфонічному оркестрі.
8. Трансформація тембрової функції інструмента.
9. Технічна еволюція тромбона та її вплив на виконавські можливості.
10. Узагальнення історичних тенденцій розвитку тромбона.

Функціонально-стильові особливості використання тромбона в симфонічному оркестрі

1. Тромбон як складова мідної духової групи.
2. Темброві та динамічні можливості інструмента.
3. Основні оркестрові функції тромбона:
 - гармонічна
 - мелодична
 - колористична
4. Використання тромбона у tutti та ансамблевих епізодах.
5. Сольні можливості тромбона в симфонічній музиці.
6. Специфіка регістрового використання інструмента.
7. Артикуляційні та технічні особливості оркестрового письма.
8. Взаємодія тромбона з іншими групами оркестру.
9. Роль тромбона у створенні драматургії музичного твору.
10. Сучасні тенденції використання інструмента.

Роль тромбона в симфонічному оркестрі XX–XXI століть (на прикладі окремих творів)

1. Нові композиторські підходи до використання тромбона.
2. Розширені техніки гри (glissando, multiphonics тощо).
3. Індивідуалізація партії тромбона.
4. Тромбон як солюючий інструмент в оркестрі.
5. Використання інструмента в авангардній та сучасній музиці.
6. Роль тромбона у формуванні звукових ефектів.
7. Особливості партії тромбона у вибраних симфонічних творах.
8. Український контекст використання тромбона.
9. Тенденції розвитку виконавства на тромбоні.
10. Перспективи розвитку ролі тромбона в оркестрі.

Список літератури

- . Іванов І. П. “Історія розвитку тромбона в Україні” // Українське музикознавство, 2018. У статті розглядається еволюція тромбона в українській музичній традиції від XVII століття до сучасності.
- . Петренко О. В. “Сучасні техніки гри на тромбоні: методичні рекомендації” // Музична педагогіка та виконавство, 2020. Автор аналізує новітні техніки виконання на тромбоні та їх застосування у навчальному процесі.
- . Сидоренко М. Г. “Роль тромбона в українських духових оркестрах” // Наукові записки Національної музичної академії України, 2019. Досліджується значення тромбона в репертуарі та складі українських духових оркестрів.
- . Ковальчук Л. М. “Тромбон у камерній музиці українських композиторів” // Музичне мистецтво і культура, 2021. Стаття присвячена аналізу використання тромбона в камерних творах українських композиторів XX–XXI століть.
- . Гриценко Т. О. “Методика викладання тромбона в українських музичних школах” // Проблеми сучасної музичної освіти, 2022.
- . Guion, D. M. The Trombone: Its History and Music, 1697–1811.
- . Herbert, T. The Trombone.
- . Yeo, D. A Compendium of Modern Trombone Repertoire. .
- . Whitener, S. A Complete Guide to Brass: Instruments and Technique.
- . Kagarice, M. Trombone Technique: Principles and Practices.
- . Baker, D. Jazz Improvisation for Trombone.
- . Fink, R. The Trombonist’s Handbook.
- . Marsteller, R. Advanced Slide Technique.
- . Edwards, B. Lip Slurs for Trombone.
- . Arban, J.-B. Complete Method for Trombone and Euphonium.
- . Blume, O. 36 Studies for Trombone.
- . Rochut, J. Melodious Etudes for Trombone.
- . Tyrell, H. W. 40 Progressive Studies for Trombone.
- Kopprasch, G. Sixty Selected Studies for Trombone.
- . Voxman, H. Selected Studies for trombone.
- Апатський В. М. Основи теорії та історії духових інструментів. – Київ: Музична Україна, 2006.
- . . Гуменюк А. І. Українські народні музичні інструменти. – Київ: Наукова думка, 1967.
- . Адлер С. Мистецтво оркестрації. – Нью-Йорк: W. W. Norton, 2002.
- . Садовський В. П. Духові інструменти в історії музичної культури. – Київ: НМАУ, 2010.
- . Arnold D. The Brass Instruments. – London: Faber & Faber, 1987. . Baines A. Brass Instruments: Their History and Development. – New York: Dover, 1993.
- . Del Mar N. Anatomy of the Orchestra. – London: Faber & Faber, 1981.
- . Blatter A. Instrumentation and Orchestration. – New York: Schirmer, 1997.